

733

## जवकरत निर्मिती

जोताप्रवाह विविधकार्याणि विनष्टानि चेत्तदि अस्मभ्यम् प्रकृतेः  
वर्द्धाजम् भवति अस्माकम् संस्कृतिः । भारतीय संस्कृतिः महत्तरो  
भवति । अन्यैः शर्वैः मात्सुलम् साकांक्षम् पश्यनम् संस्कारम्  
भवति अस्माकम् । कारणम् तु तावत्स्य पुरतः उत्कृष्टाशयं दायिका  
भवति अस्माकम् संस्कृतिः । इदानीन्तम् कालं केशं प्रचलितवन्तः  
प्रतापः भारतीय संस्कारस्य पुनः चिन्तनस्य हेतुः दृष्टुम्भूतः ।

केशं प्रचलितवन्तः प्रतापः अत्रत्याः 54 भागां लोभम् जनानाम्  
जीवनम् प्रतिप्लुतम्भवेत् । 20% जनानाम् शुद्धजन्तु वितरणं संविधानस्य  
विनाशम्भवत् । 3 भागम् कृषानाम् विपत्तिः मत्तिनीकरणम्, केशस्य 1/3  
प्रदेशस्य विनाशम् यं अभवत् । 17500 विधानानाम् विनाशम्  
अभवत् । यु. एन (UN) पठनसंस्थस्य निरीक्षणं केशस्य 31,000 कांटे  
रुच्यमानाम् विनाशम्भवत् ।

केशं प्रचलितवन्तः इयं प्रतापेन केशीयाः जेवः  
प्रतापः पठितव्याः अत्रत्य नास्ति संशयः ।  
"प्रतापे जाति, प्रतापे धर्म, प्रतापे देव मनुष्याणाम्" इति वदन्ति  
श्रीनारायण गुरु महादेशः । चेत्तु तस्य प्रदेशे जीवनः वयम्  
सर्वे जातेः, वर्णस्य, कांस्य, धर्मस्य चे नास्ति आशुधेन फस्यसम्  
कालहन्तम् कुर्वन्ति इति वार्ता खेदवत् भवति । चेत्तु प्रतापकाले  
जातिभेदम् भेदद्वेषम् किन्तु वयम् सर्वे प्रयत्नम् कश्च कुर्वन्तः ।

"अन्नम ब्रह्म" इति वदन्ति उपनिषत् वाक्यम् । चेत वयम्  
कैशमीयाः आडम्बर विवाहेन, सत्कारेण च अन्नस्य विनाशम्  
अवासेत । प्रलयकाले नव कैशमीयाः आहारस्य महत्त्वम् पठितव्या

"जलम् जीवामृतम्" इति सर्वे ज्ञातवन्ताः । कैशले अद्य सर्वज  
जलमलिनीकरणम्, जले चूषणम् च दृश्यते । प्रलयकाले  
शुद्धजलाय अपि कैशमीयाः अत्यन्तम् कलेशम् अनुभवन्ताः ।  
कैशमीयाः जलस्य महत्त्वमपि प्रलयकाले पठितव्याः ।

सर्वेषु महत्तमम् पाठम् परिस्थिति संरक्षणम् भवति ।  
परिस्थितिः अस्माकम् माता भवति । तस्य संरक्षणम् अस्माकम्  
क्षेत्रे कर्तव्यम् भवति । इयम् प्रलयस्य प्रधान ईदुः अपि  
परिस्थिति चूषणम् भवति अतएव नास्ति संशयम् ।

प्राक्प्रवृत्तिः

प्रलयानन्तरम् अस्माकम् चर्चाविषयः अद्य कैशमीय-  
पुनर्निर्मितिः भवति । मृतत्वं पुरातनः कैशमीय निर्माणम् नास्ति  
किन्तु मकम् नव कैशमीय निर्माणः भवन्तीयाः ।

नवकैशमीय निर्माणवसरे अद्य परिस्थिति संरक्षणाय नव  
प्रथम स्थानम् दादव्याः । वयम् अद्य संज्ञक चन्तस्य युगे  
जीवमम् निनायते । लोकस्य न सर्वाणि विज्ञानानि अद्य  
'कैशमीयमलकम्' इव मल्लयते । चेतापि जलम्, कार्बण ई  
आवासेड (102) इत्यदीनाम् अयोगेण शास्त्र परीक्षण शास्त्राध्यायम्  
आहारस्य निर्माणम् असाध्यमेव । अन्नाय, जलेय, प्राणवायुवाय च

प्रकृति इव अस्माकम् आश्रयम् । विकासस्य स्वभावात्  
पारिस्थित्यां विनाशम् कुर्वन्ति अद्य जनाः । चेन्न विकासं प्रकृतिनां  
विनाशम् नास्ति संरक्षणम् भवति । अतः केशमस्य पुनर्निर्माणम्  
पश्च पारिस्थितिं सौहृदम् करणीयाः ।

अद्य मांके बहवः चार्चितः प्रजाः विषयः भवति कालावस्था  
व्यतिथानम् । सन्तः प्रलयमापि तस्य सूचना भवति । अत्र  
अनावृष्टिः अतिवृष्टिः च भविष्यति । अतः नवकेशमस्य निर्माणम्  
शास्त्रीय रूपेण इव करणीयाः । अत्र दुरन्त विचारणं  
संशङ्कनायाः पठने इवम् वदति " भारतं प्रसिद्धम् प्रतिवर्षम्  
12 प्रकृतिदुर्गतेन नूतन विधानानाम् 50% शतमानस्य विनाशम्  
भविष्यति" इति । अतः अस्माकम् निर्माणः विकासं संवत्सराः च  
परिवर्तनीयाः ।

नवकेशम निर्माणे प्रलयं प्रतिरोधकानि संविधानानाम्  
निर्माणम् करणीयाः । इंग्लड देशे निर्मिताः फ्लोड बारियर  
(flood barrier) जपान देशस्य वाटर गेट (water gate)  
वैनिश देशे निर्मिताः एम. आ. एन. ई (MOSE) इत्यादयः  
निर्माणाः केशमे अद्यतम् वा इति चिन्तनीयः । चेन्न  
वाटर प्रूफ होम (water proof homes) जलवितानस्य साकम्  
अन्तर्गते कृतवन्ताः भवन्तः यः केशमे सहायकाः भवन्ति ।  
कुइटाड देशस्य प्रलयस्य नियन्त्रणार्थम् कुइटाड

कंदर्वादि दैवशक्त्या जाकंजस्य पुनरवलोकनम् कृत्वा कर्म  
शीघ्रं करणीयाः ।

भवकेशस्य हवः प्रधानः समस्या भवति पुनरधिवासनम् ।  
दुश्नवधितानां पुनरधिवासार्थम् गृहनिर्माणम् शीघ्रं करणीयाः ।  
"जाडगिल रिपोरु" प्रतायाननाम् पुनरवलोकनम् करणीयाः  
कृत्वा पारिस्थिती ताल मंशलायाम् गृहनिर्माणम्, प्रवृत्त  
घननम् इत्यादीनाम् नियन्त्रणम् करणीयाः । प्रतायाननाम्  
जाडगिल भवति अभिमुखं प्रवृत्त वदति " केशले विमर्श इदृशाः  
जातवैद्युत गितायाः निर्मापयति : अत्र साकार भवम्  
पवनार्जित वैद्युति उत्पादनम् करणीयाः । पुनरधिवासस्य  
समये वा गृहाः शास्त्रीय रूपेण निर्मापयित्वा साकार पनले  
जातसंभरणे इत्यादयः संविधानानाम् सज्जीकरणम् अपि करणीयाः"  
इदृशाः वा पण्डितानाम् अभिप्रायम् अभिप्रायम् प्रतायाननाम्  
करणीयाः माननीयाः ।

मातृन्य निर्माज्जिनम् केशस्य सुप्रधानम् समस्या भवति ।  
प्रतायाननाम् सर्वत्र मातृन्यम् मातृन्यमेव दृष्टुम् शक्यते ।  
मातृन्य संस्करण विषयं अद्य अपि कर्म करणीयाः  
अश्रद्धावन्तः दृश्यते । मम मातृन्यम् मम कर्तव्यम् इति  
चिन्तयित्वा उचितरूपेण मातृन्य संस्करणम् करणीयः भव  
अभिव्यक्तम् । इतिवृत्तिना भवम् वा पतासिना मातृन्यानाम्

निर्माणं शास्त्रीय रूपेण करणीयाः । चेतः ~~शोकाश्च~~  
मात्रेण ~~अप्यदितवन्तः~~ अनुपादितवन्तः । मामित्येषु केषुचिद् १०।  
तेव शास्त्रीय रूपेण संस्कारा इति वार्ता दुःखकश्च भवति ।

~~केशव~~ प्रचलितवन्तः केशवीयः स्थापयन्ति विषये  
~~अथ~~ अज्ञानाः भवति । एतन्नेव द्वयम् प्रलयम् ईदृशम्  
भीकारमकरोत । अतः केशवे उत्तमाः कोलावस्था निरीक्षण  
संविधानानि उपयुज्य प्रकृतिदुर्गतात्मकम् आधिकृत्य वार्ता उचितरूपेण  
प्रक्षेपणम् करणीयाः । प्रथमकक्षात् आरंभ्य दुर्गतामिवारणम्  
आधिकृत्या ध्वजं पाठनीयाः । एवम् क्रियते चेत् दुर्गतात् अतिवेगम्  
अतिजीवनम् सुसाध्यम् भवति । जपान, वेनिस, नेतर्लान्ड  
इत्यादयः राष्ट्रानाम् प्रवर्तनानाम् अवलोकनम् कृत्वा केशवे  
अपि ईदृशान् प्रवर्तनानि करणीयः एव आश्चर्यम् ।

केशवस्य सामूहिकः, सांस्कारिकः, सापत्तिकः रंगस्य विनाशम्  
प्रलयेन अभवत् । तस्य पुनर्स्थापनम् कृत्वा नवकेशवस्य  
निर्माणः करणीयाः ।

नवकेशव निर्माणं नवमाध्यमाः बहवः सहायिका भवति ।  
अथ अस्माकम् जीवनस्य आविर्भावस्य अन्तः  
अपि नवमाध्यमाः । प्रलयकाले तेषाम् प्रवर्तनम्  
स्तुत्यम् आसीत् । प्रलयानन्तरमापि नवकेशव निर्माणाय

नवमाध्यमः। उपकारिका। नवकेश केशस्य पुनर्निर्माणम्  
 अधिकृत्य वानिनाम् प्रचारणम् नवमाध्यमानि उपयुज्य  
 अत्र अमायासम् कर्तुं शक्यते। प्रत्येककालस्य वानिनाः  
 चित्तस्य च प्रसरणम् कृत्वा धनसमादनार्थम् नवमाध्यमानि  
 उपकारिका भवति। पारोक्षिकी संरक्षणस्य <sup>प्राधान्यस्य</sup> आवश्यकस्य च प्रचरणं  
 प्रत्येकस्य प्रतिरोधम् करणार्थं नूतन विधि विधानानाम् अधिकृत्य  
 प्रचरणम् च नवमाध्यमं उपयुज्य करणीयाः। दुश्नो वीरिणाम्  
 क्रीडीकरणम्, सहाय वितरणम् च नवमाध्यमं सा. कर्तुं  
 शक्यते।

प्रत्येकान्तरम् केशीयानाम् सर्वाणि अङ्गं संयति  
 विनाशमभवत् तेषाम् सामूहिक, मानसिक पुनरुद्धारम्  
 अस्माकम् कर्तव्यम् भवति। शीघ्र रूपेण प्राप्त सर्वं  
 करणीयाः। अद्य केशस्य सुप्रधानम् समस्या भवति कार्य  
 कार्यनिर्वहण विभागं प्रचलितवन्ताः सुतार्थविद्या सुतार्थतायाः  
 अभावम्। नवकेश नवकेशस्य निर्माणम् सुतार्थरूपेण करणीयाः  
 तदर्थं उत्तम प्रकारं संश्लेष नियमनम् कृत्वा उचितरूपेण  
 प्रवर्तनम् करणीयाः।

नव केशस्य पुनर्निर्माणं पुनर्निर्माणम् नवकेशस्य  
 निर्माणम् भवितव्यम्। सन्निविष्टम्, हरितवर्णीयम्, समत्वशुद्धम्

प्रथमं केशसंस्थं निरूपयन् । न तथा तदर्थं सर्वे प्रयत्नम्  
करणीयम् ।

केशं अथ परिस्थितिं संश्लेषार्थं निर्दिष्टाः नियमाः उपयुज्य  
उचितरूपेण परिस्थितिं संश्लेषम् करणीयाः । अथ केशं  
शिकतापट्टशण्डम्, घननम्, बन्धनं बन्धनशीकशण्डम्, केशशण्डम्  
गोशण्डम् इत्यादयः अमितरूपेण प्रयत्नन्ति । शिकतापट्टशण्डं शोक्तिः  
बन्धनं न नदयाः बन्धनं जलसंभरणम् न करोति । न  
केशं लक्ष्यमानाः बन्धनं वृद्धिजनम् वाहयित्वा अतिवर्गम्  
समुद्रम् गच्छति । अतिवर्गम् एव ३ दिवसेन नदयाः इयम्  
महाप्रलयस्य सर्वमपि जलम् श्वापदं वाहयित्वा शार्ङ्गं निक्षिप्य ।  
अतः एव प्रलयानन्तरम् न अथ जलम् विना तिष्ठति ।  
प्रलयानन्तरम् केशं जलधामम् भाविष्यति वा इति चिन्ता  
निजानीयाः । अतः शिकतापट्टशण्डस्य निरोधनम् कृत्वा  
भूतम् सर्पाणि उपयुज्य निर्माणानि करणीयाः । अथ केशं  
घननस्य निशङ्कणार्थमपि नियमाः नास्ति । तेषाम् निर्माणमपि  
करणीयाः । परिस्थितिं संश्लेषणार्थं इत्थम् केशस्य निर्माणम्  
कर्तुं शक्यते ।

प्रलयस्य कारणेन केशस्य कार्बिकमंशलाभ्यापि नाशमभवत्  
तस्य पुनरुत्थापनम् अतिवर्गेन करणीयाः । सर्वकारिणः कृषकाणां  
सहायम् कृत्वा कार्बिकमंशलाभ्याः पुनरुत्थापनमपि करणीयाः ।  
तस्य भागम् विनादसंचारमंशलाभ्याः पुनर्निर्माणम् अपि करणीयम् ।  
— — — — —

नवकेशनस्य निर्माणम् देवस्य स्वदेशस्य निर्माणम्  
भक्षितव्याः १, मत्तनिरपेक्षम्, हरितवर्णयुक्तम्, समत्वसुन्दरम्  
भवाम् शमराज्यस्य निर्माणम् भक्षितव्याः । तदर्थम् सर्वे  
प्रयत्नम् करणीयाः । च सर्वेषां पुनरधिवासम् कृत्वा, परिस्थिति  
संरक्षणम् कृत्वा, शास्त्रीय मार्गानां अग्रगण्यम् कृत्वा नवकेशनस्य  
निर्माणम् कारेतु ।

---